

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
RADY,
KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

***Strategia „Od pola do stołu”
dla sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla
środowiska systemu żywności***

Brussels, 20.5.2020 COM(2020) 381 final

ZAWARTOŚĆ:

1. POTRZEBA DZIAŁANIA	2
2. BUDOWANIE ŁAŃCUCHA ŻYWNOŚCI, KTÓRE DZIAŁA DLA KONSUMENTÓW, PRODUCENTÓW, KLIMATU I ŚRODOWISKA	4
2.1 Zapewnienie zrównoważonej produkcji żywności	5
2.2 Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego	10
2.3 Stymulowanie praktyk w zakresie zrównoważonego przetwarzania żywności, sprzedaży hurtowej, detalicznej, hotelarskiej i usług gastronomicznych	11
2.4 Promowanie zrównoważonej konsumpcji żywności i ułatwianie przejścia na zdrowe, zrównoważone diety	13
2.5 Ograniczanie strat żywności i odpadów	14
2.6 Zwalczanie oszustw związanych z żywnością w całym łańcuchu dostaw żywności	15
3. WPROWADZANIE TRANSFORMACJI	15
3.1 Badania, innowacje, technologia i inwestycje	15
3.2 Usługi doradcze, dzielenie się danymi i wiedzą oraz umiejętności	16
4. PROMOWANIE GLOBALNEGO PRZEJŚCIA	17
5. WNIOSKI	18

1. POTRZEBA DZIAŁANIA

Europejski Zielony Ład określa jak sprawić by Europa stała się do 2050 roku pierwszym kontynentem o neutralnym wpływie na klimat. Jest on mapą dla nowej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu strategii, która pobudzi gospodarkę, przyczyni się do poprawy zdrowia i jakości życia ludzi, pozwoli zadbać o przyrodę oraz zapewni by każdy miał udział w tym procesie.

Strategia „Od pola do stołu” (ang. FFTF - From Farm to Fork Strategy) leży u podstaw Europejskiego Zielonego Ładu. **Kompleksowo podchodzi do wyzwań związanych z tworzeniem zrównoważonych systemów żywnościowych oraz uznaje istnienie nierozzerwalnego i wzajemnego połączenia pomiędzy zdrowiem ludzi, zdrowiem społeczeństw oraz zdrową planetą.** Strategia ta ma również zasadnicze znaczenie dla programu Komisji mającego na celu osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych (ang. SDG – Sustainable Development Goals). Wszyscy obywatele i operatorzy w łańcuchach wartości, w UE i poza nią, powinni skorzystać dzięki **sprawiedliwej transformacji**, szczególnie w sytuacji mierzenia się z konsekwencjami pandemii COVID-19 i spowolnienia gospodarczego. Przejście na zrównoważony system żywnościowy może przynieść korzyści środowiskowe, zdrowotne, społeczne oraz gospodarcze, w tym zapewnić, że wyjście z kryzysu wprowadzi nas na ścieżkę zrównoważonego rozwoju. Zapewnienie trwałych środków utrzymania rolnikom i hodowcom (producentom pierwotnym), którzy nadal pozostają w tyle pod względem dochodów, ma zasadnicze znaczenie dla sukcesu odnowienia ich roli oraz dla całej transformacji.

Pandemia COVID-19 uświadomiła nam jak ważne jest istnienie **silnego i odpornego systemu żywności**, który działa we wszystkich okolicznościach i jest w stanie zapewnić obywatelom dostęp do wystarczających zasobów żywności po przystępnej cenie. W perfekcyjny sposób, uświadomiła nam również relacje między naszym zdrowiem, ekosystemami, łańcuchami dostaw, wzorcami konsumpcji i granicami naszej planety. Oczywiście jest, że musimy zrobić znacznie więcej, aby utrzymać siebie i planetę w zdrowiu. Obecna pandemia to tylko jeden przykład. Coraz częstsze susze, powodzie, pożary lasów i nowe szkodniki są stałym przypomnieniem, że nasz system żywnościowy jest zagrożony i musi stać się bardziej zrównoważony i odporny.

Strategia „Od pola do stołu” to nowe kompleksowe podejście, uświadamiające jak bardzo Europejczycy cenią zrównoważony rozwój żywności. Jest to szansa dla poprawy stylu życia, zdrowia i środowiska. Jest to szansa na stworzenie sprzyjającego środowiska żywnościowego, które ułatwi wybór zdrowej i zrównoważonej diety, przyniesie korzyści zdrowiu i jakości życia konsumentów oraz obniży koszty zdrowotne ponoszone przez społeczeństwa.

Ludzie zwracają coraz większą uwagę na kwestie środowiskowe, zdrowotne, społeczne i etyczne, a także bardziej niż kiedykolwiek szukają wartości w żywności. Pomimo coraz większej urbanizacji społeczeństw, ludzie chcą żywności, która jest świeża, mniej przetworzona i pochodzi ze zrównoważonych źródeł. A wezwania do budowy krótszych łańcuchów dostaw nasiliły się podczas obecnej epidemii. Konsumentom powinniśmy mieć prawo do wybierania zrównoważonej żywności, a wszyscy uczestnicy łańcucha

żywnościowego powinni postrzegać to nie tylko jako nałożony na nich obowiązek, ale także szansę na nowe możliwości.

Już dziś europejska żywność wyznacza światowe standardy żywności bezpiecznej, obfitej, pożywnej oraz o wysokiej jakości.

Jest to wynik wielu lat kształtowania polityki UE w celu ochrony zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz wysiłków rolników, rybaków oraz producentów akwakultury. Teraz nadszedł czas by europejska żywność stała się także światowym standardem zrównoważonego rozwoju. Strategia ta ma na celu nagradzanie tych rolników, rybaków i innych podmiotów w łańcuchu żywnościowym, którzy już przeszli na zrównoważone praktyki, umożliwiając przejście dla innych i tworząc dodatkowe możliwości dla swoich firm. Rolnictwo UE jest jedynym systemem na świecie, który ograniczył emisje gazów cieplarnianych (o 20% od 1990 r.). Jednak nawet w UE ten proces nie odbywał się liniowo, ani jednorodnie we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto produkcja, przetwarzanie, sprzedaż detaliczna, pakowanie i transport żywności w znacznym stopniu przyczyniają się do zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody oraz emisji gazów cieplarnianych i mają ogromny wpływ na różnorodność biologiczną. W związku z tym, mimo że przejście UE na zrównoważone systemy żywnościowe rozpoczęło się w wielu obszarach, systemy żywnościowe pozostają jednym z kluczowych czynników zmian klimatu i degradacji środowiska. Istnieje pilna potrzeba **zmniejszenia zależności od pestycydów i środków przeciwdrobnoustrojowych, zmniejszenia nadmiernego nawożenia, zwiększenia rolnictwa ekologicznego, poprawy dobrostanu zwierząt i odwrócenia utraty różnorodności biologicznej.**

Nowa propozycja rozporządzenia Europejskie Prawo Klimatyczne określa cel, jakim jest Unia neutralna dla klimatu w 2050 roku. Do września 2020 roku Komisja przedstawi plan celu klimatycznego w 2030 roku., Aby zwiększyć cel redukcji emisji gazów cieplarnianych do 50 lub 55% w porównaniu z poziomami z 1990 roku Strategia „Od pola do stołu” ustanawia nowe podejście, aby zapewnić, że rolnictwo, rybołówstwo i akwakultura oraz łańcuch wartości żywności odpowiednio przyczyniają się do tego procesu.

Przejście na zrównoważone systemy żywności to także **ogromna szansa gospodarcza.** Oczekiwania obywateli ewoluują i powodują znaczącą zmianę na rynku żywności. Jest to okazja dla rolników, rybaków i producentów akwakultury, a także przetwórców żywności i usług żywnościowych. To przejście pozwoli im uczynić z zrównoważonego rozwoju swój znak towarowy i zagwarantować przyszłość łańcucha żywnościowego UE, zanim zrobią to ich konkurenci spoza UE. Przejście na zrównoważony rozwój daje szansę „pierwszemu działającemu” dla wszystkich podmiotów w łańcuchu żywnościowym UE.

Oczywiste jest, że przejście nie nastąpi bez zmiany diety ludzi. Jednak 33 milionów ludzi w Unii Europejskiej nie może sobie pozwolić na wysokiej jakości posiłek co drugi dzień, a pomoc żywnościowa jest niezbędna dla części populacji w wielu państwach członkowskich. Wyzwania związane z brakiem bezpieczeństwa żywności i przystępnością cenową mogą narastać w czasach spowolnienia gospodarczego, dlatego konieczne jest podjęcie działań w celu zmiany wzorców konsumpcji i **ograniczenia marnotrawienia żywności.** Podczas gdy **marnuje się około 20%** produkowanej żywności, rośnie także otyłość. Ponad połowa dorosłej populacji ma teraz nadwagę, co przyczynia się do częstego występowania chorób związanych z dietą (w tym różnych rodzajów raka) i związanych z tym kosztów opieki zdrowotnej. Ogólnie rzecz biorąc, w UE sposób odżywiania się nie jest zgodny z krajowymi

zaleceniami dietetycznymi, a „środowisko żywnościowe” – rozumiane jako fizyczny, gospodarczy, polityczny i społeczno-kulturowy kontekst systemu żywnościowego, w którym konsumenci angażują się w podejmowanie decyzji dotyczących pozyskania, przygotowania oraz konsumowania żywności – w obecnej chwili nie gwarantuje, że wybór zdrowego odżywiania się jest zawsze najłatwiejszą opcją.

Gdyby diety Europejczyków były zgodne z zaleceniami dietetycznymi, ślad środowiskowy systemów żywnościowych zostałby znacznie zmniejszony.

Oczywiste jest również, że nie możemy dokonać zmiany, jeśli nie zabierzemy ze sobą reszty świata. UE jest największym importerem i eksporterem produktów rolno-spożywczych oraz największym rynkiem owoców morza na świecie. Produkcja towarów może mieć negatywny wpływ na środowisko i społeczeństwo w krajach, w których są produkowane. Dlatego wysiłkom zmierzającym do zaostrzenia wymogów zrównoważonego rozwoju w systemie żywnościowym UE powinny towarzyszyć polityki, które pomogą **podnieść standardy na całym świecie**, aby uniknąć eksternalizacji i eksportu niezrównoważonych praktyk do państw poza Unią Europejską.

Zrównoważony system żywnościowy będzie niezbędny do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie klimatu i środowiska, przy jednoczesnym zwiększeniu dochodów rolników i hodowców (producentów pierwotnych) oraz wzmocnieniu konkurencyjności UE. Strategia wspiera transformację, kładąc nacisk na nowe możliwości zarówno dla obywateli, jak i operatorów żywności.

2. BUDOWANIE ŁAŃCUCHA ŻYWNOŚCI, KTÓRY DZIAŁA DLA KONSUMENTÓW, PRODUCENTÓW, KLIMATU I ŚRODOWISKA

Celem UE jest zmniejszenie śladu środowiskowego i klimatycznego systemu żywnościowego UE i wzmocnienie jego odporności, zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu zmian klimatu i utraty różnorodności biologicznej oraz doprowadzenie do globalnego przejścia w kierunku zrównoważonej konkurencji „Od pola do stołu” i wykorzystania nowych możliwości. To oznacza:

- zapewnienie, że łańcuch żywnościowy, obejmujący produkcję żywności, transport, dystrybucję, marketing i konsumpcję, wywiera neutralny lub pozytywny wpływ na środowisko, zachowując i odbudowując ziemię, wody lądowe i zasoby morskie, od których zależy system żywności; pomoc w łagodzeniu zmian klimatu i dostosowaniu się do ich skutków; ochrona ziemi, gleby, wody, powietrza, zdrowia oraz dobrostanu roślin i zwierząt; i odwrócenie utraty różnorodności biologicznej;
- zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, żywienia i zdrowia publicznego - upewnienie się, że każdy ma dostęp do wystarczającej, pożywnej, zrównoważonej żywności, która spełnia wysokie standardy bezpieczeństwa i jakości, zdrowia roślin oraz zdrowia i dobrostanu zwierząt, a jednocześnie zaspokaja potrzeby dietetyczne oraz preferencje żywieniowe; i
- zachowanie przystępności cenowej żywności, przy jednoczesnym tworzeniu bardziej sprawiedliwych zysków ekonomicznych w łańcuchu dostaw, tak aby ostatecznie najbardziej zrównoważona żywność stała się również najbardziej przystępna cenowo,

sprzyjając konkurencyjności unijnego sektora dostaw, promując uczciwy handel, tworząc nowe możliwości biznesowe, zapewniając jednocześnie integrację jednolitego rynku oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Zrównoważony rozwój systemów żywnościowych jest problemem globalnym, a systemy żywnościowe będą musiały dostosować się do różnych wyzwań. Dzięki tej strategii UE może odegrać kluczową rolę w ustanawianiu światowych standardów. Ustanawia kluczowe cele w obszarach priorytetowych dla całej UE. **Oprócz nowych inicjatyw politycznych, egzekwowanie obowiązujących przepisów, w szczególności dotyczących dobrostanu zwierząt, stosowania pestycydów i ochrony środowiska, jest niezbędne dla zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku zrównoważonych systemów żywnościowych.** Podejście to uwzględni różnice w sytuacji oraz potencjale zmian w poszczególnych państwach członkowskich.

Uzna również, że przejście do zrównoważonego systemu żywnościowego zmieni strukturę gospodarczą wielu regionów UE i ich wzorce interakcji. Pomoc techniczna i finansowa z istniejących instrumentów UE, takich jak fundusze spójności i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), wesprze transformację. Nowe inicjatywy ustawodawcze będą wspierane przez narzędzia Komisji dotyczące lepszego stanowienia prawa. Oceny wpływu przyczynią się do dokonania skutecznego wyboru polityki przy minimalnych kosztach oraz zgodnie z celami Europejskiego Zielonego Ładu w oparciu o: konsultacje społeczne, identyfikację wpływu na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę oraz analizy dotyczące wpływu na małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oraz wspierania lub utrudniania innowacji.

Aby przyspieszyć i ułatwić transformację w kierunku zrównoważonych systemów żywnościowych oraz zapewnić, że cała żywność wprowadzana na rynek UE stanie się coraz bardziej zrównoważona, do końca 2023 r. Komisja przedstawi wniosek ustawodawczy w sprawie ram zrównoważonego systemu żywnościowego. Sprzyja to spójności polityki, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym, włączaniu zrównoważonego rozwoju do głównego nurtu wszystkich polityk związanych z żywnością oraz wzmacnianiu odporności systemów żywnościowych. Po szeroko zakrojonych konsultacjach i ocenie skutków Komisja będzie pracować nad wspólnymi definicjami oraz ogólnymi zasadami i wymogami dotyczącymi zrównoważonych systemów żywności i żywności. Ramy te będą również dotyczyły obowiązków wszystkich podmiotów w systemie żywnościowym. W połączeniu z certyfikacją i etykietowaniem produktów spożywczych w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju oraz z ukierunkowanymi zachętami, ramy pozwolą operatorom korzystać ze zrównoważonych praktyk i stopniowo podnosić standardy zrównoważonego rozwoju, aby stały się normą dla wszystkich produktów spożywczych wprowadzanych na rynek UE.

2.1 Zapewnienie zrównoważonej produkcji żywności

Wszyscy uczestnicy łańcucha żywnościowego muszą odegrać swoją rolę w osiągnięciu zrównoważonego łańcucha żywnościowego. Rolnicy, rybacy i producenci akwakultury muszą szybciej przekształcić swoje metody produkcji i jak najlepiej wykorzystać rozwiązania przyrodnicze, technologiczne, cyfrowe i satelitarne, aby zapewnić lepsze wyniki klimatyczne i środowiskowe, zwiększyć odporność na klimat oraz zmniejszyć i zoptymalizować

stosowanie środków produkcji (np. pestycydy, nawozy). Rozwiązania te wymagają **inwestycji finansowych oraz w kapitał ludzki**, ale także obiecują wyższe zwroty dzięki tworzeniu wartości dodanej i redukcji kosztów.

Przykładem **nowego zielonego modelu biznesowego** jest sekwestracja dwutlenku węgla przez rolników i leśników. Praktyki rolnicze, które usuwają CO₂ z atmosfery, przyczyniają się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej i powinny być nagradzane poprzez wspólną politykę rolną (WPR) lub inne inicjatywy publiczne lub prywatne (rynek emisji dwutlenku węgla). Nowa unijna inicjatywa w zakresie rolnictwa opartego na węglu w ramach Paktu Klimatycznego będzie promować ten nowy model biznesowy, który zapewnia rolnikom nowe źródło dochodu i pomaga innym sektorom w dekarbonizacji łańcucha żywnościowego. Jak ogłoszono w Planie działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym (CEAP), **Komisja opracuje ramy prawne dotyczące certyfikacji pochłaniania dwutlenku węgla w oparciu o solidne i przejrzyste rozliczanie emisji dwutlenku węgla** w celu monitorowania i weryfikacji autentyczności pochłaniania dwutlenku węgla.

(Solidne zasady certyfikacji dotyczące usuwania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie są pierwszym krokiem do umożliwienia płatności dla rolników i leśników za zapewnianą przez nich sekwestrację dwutlenku węgla. Państwa członkowskie mogłyby wykorzystać te zasady do zaprojektowania płatności w ramach WPR na podstawie sekwestrowanego dwutlenku węgla. Ponadto prywatne firmy mogłyby być również zainteresowane zakupem takich certyfikatów w celu wsparcia działań na rzecz klimatu, zapewniając tym samym dodatkową zachętę (oprócz płatności w ramach WPR) dla rolników i leśników do pochłaniania dwutlenku węgla.)

Gospodarka o obiegu zamkniętym oparta na biotechnologii nadal w dużym stopniu pozostaje niewykorzystanym potencjał do działania przez rolników i ich spółdzielnie. Na przykład zaawansowane biorafinerie produkujące bionawozy, paszę białkową, bioenergię i biochemikalia oferują możliwości przejścia do gospodarki neutralnej dla klimatu w Europie i tworzenia nowych miejsc pracy w produkcji podstawowej. Rolnicy powinni wykorzystać możliwości ograniczenia emisji metanu ze zwierząt gospodarskich, rozwijając produkcję energii odnawialnej i inwestując w fermentory beztlenowe do produkcji biogazu z odpadów i pozostałości rolnych, takich jak obornik. Farmy mają również potencjał do produkcji biogazu z innych źródeł odpadów i pozostałości, takich jak przemysł spożywczy, napoje, ścieki, brudna woda i odpady komunalne. Domy wiejskie i stodoły są często idealne do umieszczania paneli słonecznych i takie inwestycje powinny być traktowane priorytetowo w przyszłych Krajowych Planach Strategicznych WPR. Komisja podejmie działania w celu przyspieszenia przyjęcia na rynek tych i innych rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej w rolnictwie i sektorze spożywczym, o ile inwestycje te będą realizowane w sposób zrównoważony i bez uszczerbku dla bezpieczeństwa żywnościowego lub różnorodności biologicznej, w ramach inicjatyw oraz programów dotyczących czystej energii.

Stosowanie chemicznych pestycydów w rolnictwie przyczynia się do zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza, utraty różnorodności biologicznej i może zaszkodzić roślinom innym niż uprawiane, owadom, ptakom, ssakom i płazom. **Komisja ustanowiła już Zharmonizowany Wskaźnik Ryzyka w celu oszacowania postępów w zmniejszaniu ryzyka związanego z pestycydami. Wskazuje on na 20% zmniejszenie ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów w ciągu ostatnich pięciu lat. Komisja podejmie dodatkowe działania w celu**

zmniejszenia ogólnego stosowania i ryzyka stosowania pestycydów chemicznych o 50% oraz stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów o 50% do 2030 r. Aby utworzyć drogę alternatywom i utrzymać dochody rolników, Komisja podejmie szereg działań.

Komisja dokona przeglądu dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów, ulepszy przepisy dotyczące zintegrowanego zarządzania szkodnikami (IPM) i będzie promować szersze stosowanie bezpiecznych alternatywnych sposobów ochrony zbiorów przed szkodnikami i chorobami. IPM będzie zachęcać do stosowania alternatywnych technik kontroli, takich jak płodozmian i mechaniczne odchwaszczanie, i będzie jednym z głównych narzędzi w ograniczaniu stosowania i zależności od pestycydów chemicznych w ogóle, a w szczególności stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów. **Praktyki rolnicze, które ograniczają stosowanie pestycydów poprzez WPR, będą miały ogromne znaczenie, a Krajowe Plany Strategiczne powinny odzwierciedlać to podejście i promować dostęp do porad.** Komisja ułatwi również wprowadzanie do obrotu pestycydów zawierających biologiczne substancje czynne i wzmocni ocenę ryzyka środowiskowego pestycydów. Będzie działać na rzecz skrócenia czasu procedury wydawania zezwoleń na pestycydy przez państwa członkowskie. Komisja zaproponuje również zmiany do rozporządzenia z 2009 r. dotyczącego statystyki w sprawie pestycydów w celu wyeliminowania luk w danych i promowania kształtowania polityki opartej na dowodach.

Nadmiar składników odżywczych (zwłaszcza azotu i fosforu) w środowisku, wynikający z nadmiernego ich zużycia oraz faktu, że nie wszystkie składniki odżywcze stosowane w rolnictwie są skutecznie wchłaniane przez rośliny, jest kolejnym ważnym źródłem zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody oraz wpływu na klimat. Doprowadziło to do zmniejszenia różnorodności biologicznej w rzekach, jeziorach, mokradłach oraz morzach. **Komisja podejmie działania w celu zmniejszenia strat składników pokarmowych o co najmniej 50%, przy jednoczesnym zapewnieniu, że nie nastąpi pogorszenie żyzności gleby. Ograniczy to zużycie nawozów o co najmniej 20% do 2030 r.** Zostanie to osiągnięte poprzez pełne wdrożenie i egzekwowanie odpowiednich przepisów dotyczących środowiska i klimatu, poprzez identyfikację z państwami członkowskimi redukcji ładunku składników odżywczych potrzebnych do osiągnięcia tych celów, stosując zrównoważone nawożenie oraz zrównoważone zarządzanie składnikami odżywczymi oraz lepsze zarządzanie azotem i fosforem przez cały ich cykl życia. Komisja opracuje wraz z państwami członkowskimi **plan działań na rzecz zintegrowanego zarządzania składnikami odżywczymi**, aby zająć się zanieczyszczeniem składników pokarmowych u źródła i **zwiększyć zrównoważony rozwój sektora hodowlanego**. Komisja będzie również współpracować z państwami członkowskimi w celu rozszerzenia stosowania precyzyjnych technik nawożenia i zrównoważonych praktyk rolniczych, w szczególności na obszarach o wysokiej intensywności hodowli zwierząt i recyklingu odpadów organicznych na nawozy odnawialne. **Nastąpi to za pomocą środków, które państwa członkowskie uwzględnią w swoich Planach Strategicznych WPR, takich jak Narzędzie Zrównoważonego Rozwoju Gospodarstw Rolnych w zakresie zarządzania składnikami odżywczymi**, inwestycje, usługi doradcze i technologie satelitarne UE (Copernicus, Galileo).

Rolnictwo odpowiada za 10,3% emisji gazów cieplarnianych w UE, a prawie 70% pochodzi z sektora zwierzęcego. Składają się z gazów cieplarnianych innych niż CO₂ (metan i podtlenek azotu). Ponadto 68% całkowitej powierzchni gruntów rolnych jest wykorzystywanych do produkcji zwierzęcej. Aby pomóc w zmniejszeniu wpływu

produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat, uniknąć ucieczki emisji poprzez ich import oraz w celu wsparcia ciągłego przechodzenia na bardziej zrównoważoną hodowlę zwierząt gospodarskich, Komisja ułatwi wprowadzanie na rynek zrównoważonych i innowacyjnych dodatków paszowych.

Komisja przeanalizuje unijne przepisy mające na celu zmniejszenie zależności od krytycznych materiałów paszowych (np. soi uprawianej na wylesionych gruntach) poprzez wspieranie białek roślinnych uprawianych w UE, a także alternatywnych materiałów paszowych, takich jak owady, zasoby pasz morskich (np. glony) i produkty uboczne z biogospodarki (np. odpady rybne). Ponadto Komisja przeprowadza przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającą się dietą.

W odniesieniu do mięsa przegląd ten powinien koncentrować się na tym, w jaki sposób UE może wykorzystać swój program promocyjny do wspierania najbardziej zrównoważonych i niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej. **Będzie również ściśle oceniać każdą propozycję wsparcia powiązanego z produkcją w Krajowych Planach Strategicznych z punktu widzenia potrzeby ogólnej trwałości systemu rolno-żywnościowego.**

Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe (AMR) związana z nadmiernym i niewłaściwym stosowaniem środków przeciwdrobnoustrojowych w opiece zdrowotnej nad zwierzętami i ludźmi prowadzi do około 33 000 zgonów wśród ludzi w UE/ EOG każdego roku i znacznych kosztów opieki zdrowotnej. **Komisja podejmie zatem działania w celu zmniejszenia ogólnej sprzedaży środków przeciwdrobnoustrojowych w UE dla zwierząt hodowlanych i akwakultury o 50% do 2030 r.** Nowe rozporządzenia w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych i paszy leczniczej przewidują szeroki zakres środków, które pomogą osiągnąć ten cel i promować jeden zdrowie.

Lepszy dobrostan zwierząt poprawia zdrowie zwierząt i jakość żywności, zmniejsza zapotrzebowanie na leki i może pomóc zachować różnorodność biologiczną. Oczywiście jest również, że obywatele tego chcą. Komisja dokona przeglądu przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt, w tym dotyczących transportu zwierząt i uboju zwierząt, w celu dostosowania go do najnowszych dowodów naukowych, rozszerzenia jego zakresu, ułatwienia egzekwowania i ostatecznie zapewnienia wyższego poziomu dobrostanu zwierząt. **Krajowe Plany Strategiczne i nowe strategiczne wytyczne UE dotyczące akwakultury będą wspierać ten proces.** Komisja rozważy również opcje etykietowania dotyczące dobrostanu zwierząt, aby lepiej przekazywać wartość poprzez łańcuch żywnościowy.

Zmiana klimatu przynosi nowe zagrożenia dla zdrowia roślin. Wyzwanie dla zrównoważonego rozwoju wymaga środków w celu lepszej ochrony roślin przed nowymi szkodnikami i chorobami oraz innowacji. Komisja przyjmie przepisy w celu wzmocnienia czujności w zakresie importu roślin i nadzoru na terytorium Unii. Nowe innowacyjne techniki, w tym biotechnologia i rozwój produktów opartych na biologii, mogą odegrać rolę w zwiększeniu zrównoważonego rozwoju, pod warunkiem że są bezpieczne dla konsumentów i środowiska, przynosząc jednocześnie korzyści całemu społeczeństwu. Mogą również przyspieszyć proces zmniejszania zależności od pestycydów. W odpowiedzi na prośbę państw członkowskich Komisja przeprowadza badanie, w którym przeanalizowany zostanie potencjał nowych technik genomowych w zakresie poprawy zrównoważenia w całym łańcuchu dostaw żywności. Zrównoważone systemy żywnościowe polegają również na bezpieczeństwie nasion

i różnorodności. **Rolnicy muszą mieć dostęp do szeregu wysokiej jakości nasion dla odmian roślin dostosowanych do presji zmian klimatu. Komisja podejmie środki w celu ułatwienia rejestracji odmian nasion, w tym w rolnictwie ekologicznym, oraz w celu zapewnienia łatwiejszego dostępu do rynku dla odmian tradycyjnych i dostosowanych lokalnie.**

Rynek żywności ekologicznej będzie nadal się rozwijał, a rolnictwo ekologiczne wymaga dalszej promocji. Wpływa pozytywnie na różnorodność biologiczną, tworzy miejsca pracy i przyciąga młodych rolników. Konsumenci uznają jego wartość. Ramy prawne wspierają przejście na ten rodzaj rolnictwa, ale należy zrobić więcej, a podobne zmiany muszą mieć miejsce w oceanach i wodach śródlądowych. Oprócz środków WPR, takich jak ekoschematy, inwestycje i usługi doradcze oraz środki wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), **Komisja przedstawi plan działania w sprawie rolnictwa ekologicznego.**

Pomoże to państwom członkowskim stymulować zarówno podaż, jak i popyt na produkty ekologiczne. Zapewni zaufanie konsumentów i zwiększy popyt poprzez kampanie promocyjne i zielone zamówienia publiczne. **Takie podejście pomoże osiągnąć cel co najmniej 25% gruntów rolnych UE w rolnictwie ekologicznym do 2030 r.** I znaczący wzrost ekologicznej akwakultury.

Oczywiste jest, że przejście musi być wspierane przez WPR, która koncentruje się na Europejskim Zielonym Ładzie. **Nowa WPR, którą Komisja zaproponowała w czerwcu 2018 r. ma na celu pomóc rolnikom poprawić ich wyniki środowiskowe i klimatyczne poprzez model bardziej zorientowany na wyniki, lepsze wykorzystanie danych i analiz, ulepszone obowiązkowe normy środowiskowe, nowe dobrowolne środki i większy nacisk w sprawie inwestycji w zielone i cyfrowe technologie i praktyki.** Ma również na celu zagwarantowanie godziwych dochodów, umożliwiając im utrzymanie rodzin i przetrwanie wszelkiego rodzaju kryzysów. Wymóg poprawy wydajności i skuteczności płatności bezpośrednich poprzez ograniczenie i lepsze ukierunkowanie wsparcia dochodu na rolników, którzy go potrzebują i realizują zielone ambicje, a nie na podmioty i firmy, które jedynie posiadają grunty rolne, pozostaje zasadniczym elementem przyszłości CAP. **Zdolność państw członkowskich do zapewnienia tego musi zostać dokładnie oceniona w krajowych planach strategicznych i monitorowana podczas wdrażania. W najnowszej analizie Komisji stwierdzono, że reforma rzeczywiście może przyczynić się do przyspieszenia Europejskiego Zielonego Ładu, ale kluczowe postanowienia wniosków muszą zostać zachowane w procesie negocjacyjnym oraz należy opracować pewne usprawnienia i praktyczne inicjatywy.**

Nowe „ekoschematy” zapewnią znaczny strumień finansowania w celu wspierania zrównoważonych praktyk, takich jak rolnictwo precyzyjne, agroekologia (w tym rolnictwo ekologiczne), rolnictwo węglowe i agroleśnictwo. Państwa członkowskie i Komisja będą musiały zapewnić odpowiednie środki i wdrożenie ich w planach strategicznych. Komisja będzie wspierać wprowadzenie wydzielenie minimalnego budżetu dla ekoschematów.

Komisja wyda również zalecenia dla każdego państwa członkowskiego dotyczące dziewięciu szczegółowych celów WPR, zanim formalnie przedłożą one projekty Krajowych Planów Strategicznych. Komisja zwróci szczególną uwagę na zajęcie się celami Europejskiego Zielonego Ładu oraz celami wynikającymi z tej strategii oraz strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2030 r. Zwróci się do państw członkowskich o określenie wyraźnych wartości

krajowych dla tych celów, uwzględniając ich szczególną sytuację i wyżej wspomniane rekomendacje. Na podstawie tych wartości państwa członkowskie określą niezbędne środki w swoich krajowych planach strategicznych.

Równolegle do zmian w rolnictwie należy również przyspieszyć przejście do zrównoważonej produkcji ryb i owoców morza. Dane ekonomiczne pokazują, że tam, gdzie rybołówstwo stało się zrównoważone, dochód rósł równolegle. Komisja zintensyfikuje wysiłki w celu doprowadzenia zasobów rybnych do zrównoważonych poziomów za pośrednictwem WPRyb, w których nadal występują luki we wdrażaniu (np. Poprzez ograniczenie marnotrawstwa przyłowów), usprawni zarządzanie rybołówstwem w basenie Morza Śródziemnego we współpracy ze wszystkimi państwami nadbrzeżnymi i dokona ponownej oceny, w jaki sposób WPRyb odnosi się do ryzyka związanego ze zmianami klimatu. Proponowana zmiana unijnego systemu kontroli rybołówstwa przyczyni się do walki z oszustwami poprzez ulepszony system identyfikowalności. Obowiązkowe stosowanie zdigitalizowanych certyfikatów połowowych wzmocni środki zapobiegające przedostawaniu się nielegalnych produktów rybnych na rynek UE.

Ryby hodowlane i owoce morza generują mniejszy ślad węglowy niż produkcja zwierzęca na lądzie. Oprócz znacznego wsparcia z następnego Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego na rzecz zrównoważonej hodowli owoców morza, Komisja przewiduje przyjęcie wytycznych UE dotyczących planów rozwoju zrównoważonej akwakultury państw członkowskich i promowanie odpowiedniego rodzaju wydatków w ramach funduszu. Ustanowi również dobrze ukierunkowane wsparcie dla przemysłu algowego, ponieważ glony powinny stać się ważnym źródłem alternatywnego białka dla zrównoważonego systemu żywnościowego i globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

Wreszcie, aby wesprzeć rolników i hodowców (producentów pierwotnych) w okresie przejściowym/transformacyjnym, Komisja przewiduje wyjaśnienie zasad konkurencji w odniesieniu do inicjatyw zbiorowych promujących zrównoważony rozwój w łańcuchach dostaw. Pomoże również rolnikom i rybakom we wzmocnieniu ich pozycji w łańcuchu dostaw i zdobyciu sprawiedliwego udziału w wartości dodanej zrównoważonej produkcji poprzez zachęcanie do możliwości współpracy w ramach organizacji wspólnego rynku produktów rolnych oraz produktów rybołówstwa i akwakultury. Komisja będzie monitorować wdrażanie dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych przez państwa członkowskie. Będzie również współpracować ze ko-legislatorami w celu poprawy przepisów rolnych, które wzmocniają pozycję rolników (np. producentów produktów z oznaczeniami geograficznymi), ich spółdzielni i organizacji producentów w łańcuchu dostaw żywności.

2.2 Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego

Zrównoważony system żywnościowy musi zapewniać wystarczającą i różnorodną dostawę bezpiecznej, pożywnej, niedrogiej i zrównoważonej żywności dla ludzi przez cały czas, zwłaszcza w czasach kryzysu. Wydarzenia mające wpływ na stabilność systemów żywnościowych niekoniecznie wynikają z samego łańcucha dostaw żywności, ale mogą być wywołane kryzysami politycznymi, gospodarczymi, środowiskowymi lub zdrowotnymi. Chociaż obecna pandemia COVID-19 nie ma związku z bezpieczeństwem żywności w UE, taki kryzys może zagrozić zarówno bezpieczeństwu żywności, jak i środkom utrzymania.

Zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej stanowią bezpośrednie i trwałe zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego i źródeł utrzymania. W kontekście tej strategii Komisja będzie nadal ściśle monitorować bezpieczeństwo żywnościowe, a także konkurencyjność rolników i operatorów żywności.

Biorąc pod uwagę złożoność i liczbę podmiotów zaangażowanych w łańcuch wartości żywności, kryzysy wpływają na niego na różne sposoby. Chociaż ogólnie podaż żywności była wystarczająca, ta pandemia stawiała wiele wyzwań, takich jak zakłócenia logistyczne w łańcuchach dostaw, niedobory siły roboczej, utrata niektórych rynków i zmiana wzorców konsumenckich, wpływająca na funkcjonowanie systemów żywnościowych. Sytuacja ta jest bezprecedensowa, a łańcuch żywnościowy z każdym rokiem staje w obliczu rosnących zagrożeń z powodu powtarzających się susz, powodzi, pożarów lasów, utraty różnorodności biologicznej i nowych szkodników. **Zwiększenie zrównoważenia producentów żywności ostatecznie zwiększy ich odporność.** Strategia ta ma na celu zapewnienie nowych ram, uzupełnionych o środki określone w strategii różnorodności biologicznej.

Pandemia COVID-19 uświadomiła nam również znaczenie personelu o kluczowym znaczeniu, takiego jak pracownicy rolno-spożywczy. Dlatego szczególnie ważne będzie złagodzenie skutków społeczno-ekonomicznych wpływających na łańcuch żywnościowy i zapewnienie przestrzegania kluczowych zasad zapisanych w Europejskim Pilarze Praw Socjalnych, zwłaszcza w przypadku osób wykonujących pracę o niepewnym charakterze, pracowników sezonowych i niezgłoszonych. Względy ochrony socjalnej pracowników, warunków pracy i warunków mieszkaniowych, a także ochrony zdrowia i bezpieczeństwa odegrają istotną rolę w budowaniu sprawiedliwych, silnych i zrównoważonych systemów żywności.

Komisja zwiększy koordynację wspólnej europejskiej reakcji na kryzysy dotyczące systemy żywnościowe, aby zapewnić bezpieczeństwo i ochronę żywności, wzmocnić zdrowie publiczne i złagodzić ich skutki społeczno-gospodarcze w UE. Na podstawie wyciągniętych wniosków Komisja oceni odporność systemu żywnościowego i opracuje plan awaryjny zapewniający dostawy żywności i bezpieczeństwo żywnościowe, które należy wprowadzić w czasach kryzysu. **Rezerwa na czas kryzysu rolnego zostanie odnowiona, aby w pełni wykorzystać jej potencjał w przypadku kryzysu na rynkach rolnych.** Oprócz środków oceny ryzyka i zarządzania, które mają zostać uruchomione podczas kryzysu, plan ustanowi mechanizm reagowania na kryzys żywnościowy koordynowany przez Komisję i angażujący państwa członkowskie. Będzie się on składał z różnych sektorów (rolnictwo, rybołówstwo, bezpieczeństwo żywności, siła robocza, zdrowie i transport) w zależności od charakteru kryzysu.

2.3 Stymulowanie praktyk w zakresie zrównoważonego przetwarzania żywności, sprzedaży hurtowej, detalicznej, hotelarskiej i usług gastronomicznych

Przetwórcy żywności, operatorzy usług gastronomicznych i detaliści kształtują rynek i wpływają na wybory żywieniowe konsumentów poprzez: rodzaje oraz wybór składników żywności, którą produkują, wybór dostawców, metody produkcji i pakowania, transport, merchandising i praktyki marketingowe. **Jako największy światowy importer i eksporter**

żywności, unijny przemysł żywności i napojów ma również wpływ na środowisko i społeczny wpływ na globalny handel. Wzmocnienie stabilności naszych systemów żywnościowych może pomóc w dalszym budowaniu reputacji firm i produktów, tworzeniu wartości dla akcjonariuszy, poprawie warunków pracy, przyciągnięciu pracowników i inwestorów, a także zapewnić przewagę konkurencyjną, wzrost wydajności i obniżenie kosztów dla firm.

Przemysł spożywczy i sektor detaliczny powinny wskazać drogę, zwiększając dostępność i przystępność cenową zdrowych, zrównoważonych opcji żywności w celu zmniejszenia ogólnego śladu środowiskowego systemu żywnościowego. Aby to promować, Komisja opracuje Kodeks postępowania UE dotyczący odpowiedzialnych praktyk biznesowych i marketingowych wraz z ramami monitorowania. Kodeks zostanie opracowany z udziałem wszystkich zainteresowanych stron.

Komisja będzie starać się od przedsiębiorstw i organizacji spożywczych o podjęcie konkretnych działań w zakresie zdrowia i zrównoważonego rozwoju, koncentrując się w szczególności na: przeformułowaniu produktów spożywczych zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zdrowej i zrównoważonej diety; zmniejszenie wpływu na środowisko i zużycia energii poprzez zwiększenie efektywności energetycznej; dostosowanie strategii marketingowych i reklamowych z uwzględnieniem potrzeb osób najbardziej narażonych; dopilnowanie, aby kampanie cen żywności nie podważały postrzegania przez obywateli wartości żywności; i zmniejszenie opakowań zgodnie z nowym CEAP. **Na przykład należy unikać kampanii marketingowych reklamujących mięso po bardzo niskich cenach.** Komisja będzie monitorować te zobowiązania i rozważy środki legislacyjne, jeżeli postępy będą niewystarczające. Komisja przygotowuje również inicjatywę mającą na celu poprawę ram ładu korporacyjnego, w tym wymóg włączenia przez przemysł spożywczy zrównoważonego rozwoju do strategii korporacyjnych. Komisja będzie również poszukiwać możliwości ułatwienia przejścia na zdrowszą dietę i stymulowania zmiany składu produktów, w tym poprzez ustanowienie profili składników odżywczych w celu ograniczenia promocji (poprzez oświadczenia żywieniowe lub zdrowotne) żywności o wysokiej zawartości tłuszczu, cukrów i soli.

Komisja podejmie działania w celu zwiększenia skali i promowania zrównoważonych i odpowiedzialnych społecznie metod produkcji i modeli biznesowych o obiegu zamkniętym w przetwórstwie spożywczym i handlu detalicznym, w szczególności w odniesieniu do MŚP, w synergii z celami i inicjatywami przedstawionymi w ramach nowego CEAP. Wdrożenie cyrkulacyjnej i zrównoważonej biogospodarki UE zapewnia możliwości biznesowe, na przykład związane z wykorzystaniem zapobiegania marnotrawstwu żywności.

Opakowania do żywności odgrywają kluczową rolę w zrównoważeniu systemów żywności. Komisja dokona przeglądu prawodawstwa dotyczącego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, aby poprawić bezpieczeństwo żywności i zdrowie publiczne (w szczególności w zakresie ograniczenia stosowania niebezpiecznych chemikaliów), wspierać stosowanie innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań w zakresie opakowań przy użyciu materiałów przyjaznych dla środowiska, nadających się do ponownego użycia i recyklingu, oraz przyczynia się do ograniczenia marnotrawienia żywności. Ponadto w ramach inicjatywy dotyczącej zrównoważonych produktów ogłoszonej w CEAP będzie pracować nad inicjatywą ustawodawczą w sprawie ponownego wykorzystania w usługach

żywnościowych, aby zastąpić opakowania do żywności i sztucze jednorazowego użytku produktami wielokrotnego użytku.

Wreszcie Komisja dokona przeglądu norm handlowych, aby zapewnić przyjęcie i podaż zrównoważonych produktów rolnych, rybackich i akwakultury oraz wzmocnić rolę kryteriów zrównoważonego rozwoju, biorąc pod uwagę możliwy wpływ tych norm na utratę żywności i odpady. **Jednocześnie wzmocni ramy prawne dotyczące oznaczeń geograficznych i, w stosownych przypadkach, wprowadzi szczegółowe kryteria zrównoważonego rozwoju.**

Ponadto, w celu zwiększenia odporności regionalnych i lokalnych systemów żywnościowych, Komisja w celu stworzenia **krótszych łańcuchów dostaw** będzie wspierać zmniejszenie zależności od transportu długodystansowego (około 1,3 miliarda ton podstawowych produktów rolnych, leśnych i rybnych było transportowanych drogami w 2017 r.).

2.4 Promowanie zrównoważonej konsumpcji żywności i ułatwianie przejścia na zdrowe, zrównoważone diety

Obecne wzorce konsumpcji żywności są niezrównoważone zarówno z punktu widzenia zdrowia, jak i środowiska. Podczas gdy w UE średnie spożycie energii, czerwonego mięsa, cukrów, soli i tłuszczów nadal przekracza zalecenia, zużycie zbóż pełnoziarnistych, owoców i warzyw, roślin strączkowych i orzechów jest niewystarczające.

Bardzo ważne jest odwrócenie wzrostu wskaźników nadwagi i otyłości w UE do 2030 r. Przejście na dietę opartą na roślinach z mniejszą ilością czerwonego i przetworzonego mięsa oraz większą ilością owoców i warzyw zmniejszy nie tylko ryzyko chorób zagrażających życiu, ale także wpływ systemu żywności na środowisko. Szacuje się, że w 2017 r. W UE ponad 950 000 zgonów (jedna na pięć) i ponad 16 milionów straconych lat zdrowego życia było spowodowanych niezdrową dietą, głównie chorobami układu krążenia i nowotworami. Unijny plan „walki z rakiem” obejmuje promowanie zdrowej diety w ramach działań profilaktycznych.

Dostarczenie jasnych informacji, które ułatwią konsumentom wybór zdrowej i zrównoważonej diety, przyniesie korzyści ich zdrowiu i jakości życia oraz obniży koszty związane ze zdrowiem. **Aby umożliwić konsumentom dokonywanie świadomych, zdrowych i zrównoważonych wyborów żywności,** Komisja zaproponuje zharmonizowane obowiązkowe oznaczanie wartości odżywczej z przodu opakowania i rozważy zaproponowanie rozszerzenia obowiązkowych oznaczeń pochodzenia na niektóre produkty, przy pełnym uwzględnieniu wpływu na jednolity rynek. Komisja zbada również **sposoby zharmonizowania dobrowolnych ekologicznych oświadczeń** i stworzenia trwałych ram etykietowania obejmujących, w synergii z innymi odpowiednimi inicjatywami, odżywcze, klimatyczne, środowiskowe i społeczne aspekty produktów spożywczych. Komisja zbada również nowe sposoby dostarczania informacji konsumentom za pomocą innych środków, w tym cyfrowych, w celu poprawy dostępności informacji o żywności, w szczególności dla osób niedowidzących.

Aby poprawić dostępność i cenę zrównoważonej żywności oraz promować zdrowe i zrównoważone diety w instytucjach gastronomicznych, Komisja określi najlepszy

sposób ustanowienia minimalnych obowiązkowych kryteriów dotyczących zamówień na zrównoważoną żywność. Pomoże to miastom, regionom i władzom publicznym odegrać swoją rolę poprzez pozyskiwanie zrównoważonej żywności dla szkół, szpitali i instytucji publicznych, a także pobudzi zrównoważone systemy rolnictwa, takie jak rolnictwo ekologiczne. Komisja da przykład i wzmocni standardy zrównoważonego rozwoju w umowie gastronomicznej dla swoich stołówek. Komisja dokona również przeglądu programu szkół w UE, aby zwiększyć jego wkład w zrównoważone spożywanie żywności, a w szczególności wzmocnić przesłanie edukacyjne na temat znaczenia zdrowego żywienia, zrównoważonej produkcji żywności i ograniczenia marnotrawienia żywności.

Zachęty podatkowe powinny również prowadzić do przejścia na zrównoważony system żywnościowy i zachęcać konsumentów do wybierania zrównoważonych i zdrowych diet. Wniosek Komisji w sprawie stawek VAT (obecnie omawiany w Radzie) może pozwolić państwom członkowskim na bardziej ukierunkowane stosowanie stawek, na przykład **w celu wspierania ekologicznych owoców i warzyw**. Unijne systemy podatkowe powinny również mieć na celu zagwarantowanie, że cena różnych produktów spożywczych odzwierciedla ich rzeczywiste koszty w zakresie wykorzystania ograniczonych zasobów naturalnych, zanieczyszczenia, emisji gazów cieplarnianych i innych zewnętrznych efektów środowiskowych.

2.5. Ograniczanie strat żywności i odpadów

Rozwiązanie problemu utraty żywności i odpadów ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Ograniczenie marnotrawienia żywności przynosi oszczędności konsumentom i podmiotom gospodarczym, a odzyskiwanie i redystrybucja nadwyżki żywności, która w przeciwnym razie zostałaby zmarnowana, ma ważny wymiar społeczny. Jest również powiązany z polityką dotyczącą odzyskiwania składników odżywczych i surowców wtórnych, produkcji pasz, bezpieczeństwa żywności, różnorodności biologicznej, biogospodarki, gospodarki odpadami i energii odnawialnej.

Komisja zobowiązuje się do zmniejszenia o połowę marnotrawienia żywności na mieszkańca na poziomie detalicznym i konsumenckim do 2030 r. (Cel 12.3). Korzystając z nowej metodologii pomiaru marnotrawienia żywności oraz danych oczekiwanych od państw członkowskich w 2022 r., Wyznaczy ona punkt odniesienia i zaproponuje prawnie wiążące cele w celu ograniczenia marnotrawienia żywności w całej UE.

Komisja włączy utratę żywności i zapobieganie powstawaniu odpadów do innych polityk UE. Nieporozumienie i niewłaściwe użycie oznaczenia daty („spożyć przed” i „najlepiej spożyć przed”) prowadzi do marnotrawienia żywności. Komisja dokona przeglądu przepisów UE w celu uwzględnienia badań konsumenckich. Oprócz ilościowego określenia poziomów marnotrawienia żywności Komisja zbada straty żywności na etapie produkcji i zbada sposoby zapobiegania im. Koordynacja działań na poziomie UE wzmocni działania na szczeblu krajowym, a zalecenia Platformy UE w sprawie strat żywności i marnotrawienia żywności pomogą wskazać kierunek działania wszystkim podmiotom.

2.6. Zwalczanie oszustw związanych z żywnością w całym łańcuchu dostaw żywności

Oszustwa związane z żywnością zagrażają zrównoważeniu systemów żywnościowych. Wprowadzają one także konsumentów w błąd i uniemożliwiają im dokonywanie świadomych wyborów. Podważa to bezpieczeństwo żywności, uczciwe praktyki handlowe, odporność rynków żywności i ostatecznie jednolity rynek. **Kluczowa pod tym względem jest polityka zerowej tolerancji ze skutecznymi środkami odstraszającymi.** Komisja zwiększy skalę walki z oszustwami żywnościowymi, aby zapewnić równe szanse podmiotom gospodarczym i wzmocnić uprawnienia organów kontrolnych i wykonawczych. Będzie współpracować z państwami członkowskimi, Europolem i innymi organami w celu wykorzystania danych UE dotyczących identyfikowalności i wpisów w celu poprawy koordynacji w zakresie oszustw związanych z żywnością. Zaproponuje również surowsze środki odstraszające, lepszą kontrolę importu i zbada możliwość wzmocnienia koordynacji i zdolności dochodzeniowych Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

3. WPROWADZANIE TRANSFORMACJI

3.1 Badania, innowacje, technologia i inwestycje

Badania i innowacje (R&I) są kluczowymi czynnikami przyspieszającymi przejście do zrównoważonych, zdrowych i integracyjnych systemów żywności od produkcji podstawowej do konsumpcji. Badania naukowe i innowacje mogą pomóc w opracowaniu i przetestowaniu rozwiązań, pokonaniu barier i odkryciu nowych możliwości rynkowych. W ramach programu „Horyzont 2020” Komisja przygotowuje dodatkowe zaproszenie do składania wniosków dotyczących priorytetów zielonych umów na 2020 r. Na łączną kwotę około 1 mld EUR. W ramach programu „Horizon Europe” proponuje się przeznaczenie 10 mld EUR na badania naukowe i innowacje w zakresie żywności, biogospodarki, zasobów naturalnych, rolnictwa, rybołówstwa, akwakultury i środowiska, a także na wykorzystanie technologii cyfrowych i rozwiązań przyrodniczych dla produktów rolno-spożywczych. Kluczowy obszar badań będzie dotyczył mikrobiomu, żywności z oceanów, miejskich systemów żywnościowych, a także zwiększenia dostępności i źródła alternatywnych białek, takich jak białka roślinne, drobnoustrojowe, morskie i owadowe oraz **substytuty mięsa**. Misja w dziedzinie zdrowia gleby i żywności będzie miała na celu opracowanie rozwiązań przywracających zdrowie gleby i jej funkcje. **Nowa wiedza i innowacje pozwolą także na zwiększenie skali podejść agroekologicznych w produkcji pierwotnej poprzez dedykowane partnerstwo w zakresie żywych laboratoriów agroekologicznych.** Przyczyni się to do ograniczenia stosowania pestycydów, nawozów i środków przeciwdrobnoustrojowych. Aby przyspieszyć innowacje i przyspieszyć transfer wiedzy, Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu wzmocnienia roli europejskiego partnerstwa innowacyjnego „Wydajność i zrównoważony rozwój rolnictwa” (EIP-AGRI) w planach strategicznych. Ponadto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego będzie inwestować, poprzez inteligentną specjalizację, w innowacje i współpracę w ramach łańcuchów wartości żywności.

Nowe partnerstwo Horizon Europe na rzecz „Bezpiecznych i zrównoważonych systemów żywności dla ludzi, planety i klimatu” wprowadzi mechanizm zarządzania badaniami i innowacjami, angażujący państwa członkowskie i podmioty zajmujące się systemami

żywności od pola do stołu, aby dostarczać innowacyjne rozwiązania zapewniające dodatkowe korzyści dla odżywiania, jakość żywności, klimat, cyrkulacja i społeczność.

Wszyscy rolnicy i wszystkie obszary wiejskie muszą mieć dostęp do szybkiego i niezawodnego Internetu. Jest to kluczowe narzędzie dla miejsc pracy, biznesu i inwestycji na obszarach wiejskich, a także dla poprawy jakości życia na obszarach takich jak opieka zdrowotna, rozrywka i e-administracja. Dostęp do szybkiego internetu szerokopasmowego umożliwi również włączenie rolnictwa precyzyjnego do głównego nurtu i wykorzystanie sztucznej inteligencji. Pozwoli to UE w pełni wykorzystać wiodącą pozycję na świecie w dziedzinie technologii satelitarnej. Ostatecznie doprowadzi to do zmniejszenia kosztów dla rolników, poprawy gospodarki glebowej i jakości wody, zmniejszenia zużycia nawozów, pestycydów i emisji gazów cieplarnianych, poprawy różnorodności biologicznej i stworzenia zdrowszego środowiska dla rolników i obywateli. **Komisja dąży do przyspieszenia rozpowszechnienia szybkiego internetu szerokopasmowego na obszarach wiejskich, aby osiągnąć cel 100% dostępu do 2025 r.**

Konieczne będą inwestycje w celu wspierania innowacji i tworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych. Dzięki gwarancjom budżetu UE fundusz InvestEU⁴¹ będzie wspierać inwestycje w sektorze rolno-spożywczym, zmniejszając ryzyko inwestycji europejskich korporacji i ułatwiając dostęp do finansowania dla MŚP i spółek o średniej kapitalizacji. W 2020 r. Ramy UE mające na celu ułatwienie zrównoważonych inwestycji (taksonomia UE⁴³), a także odnowiona strategia na rzecz zrównoważonego finansowania zmobilizują sektor finansowy do bardziej zrównoważonych inwestycji, w tym w sektorze rolnictwa i produkcji żywności. **WPR musi również w coraz większym stopniu ułatwiać wsparcie inwestycyjne w celu poprawy odporności i przyspieszenia ekologicznej i cyfrowej transformacji gospodarstw rolnych.**

3.2 Usługi doradcze, dzielenie się danymi i wiedzą oraz umiejętności

Wiedza i porady są kluczowe, aby umożliwić wszystkim podmiotom w systemie żywnościowym osiągnięcie trwałości. **Pierwotni producenci szczególnie potrzebują obiektywnych, zindywidualizowanych usług doradczych w zakresie wyborów dotyczących zrównoważonego zarządzania.** Komisja będzie zatem promować skuteczne systemy wiedzy i innowacji w rolnictwie (AKIS), angażujące wszystkie podmioty łańcucha żywnościowego. **W swoich planach strategicznych WPR państwa członkowskie będą musiały zwiększyć wsparcie dla AKIS i wzmocnić zasoby w celu opracowania i utrzymania odpowiednich usług doradczych niezbędnych do osiągnięcia celów i zadań Zielonego Ładu.**

Komisja zaproponuje przepisy prawne w celu przekształcenia swojej Sieci danych rachunkowych gospodarstw rolnych w Sieć danych dotyczących zrównoważenia gospodarstw rolnych w celu gromadzenia danych dotyczących celów strategii „Od pola do stołu” i różnorodności biologicznej oraz innych wskaźników zrównoważonego rozwoju. Sieć umożliwi porównywanie wydajności gospodarstw z regionalnymi, krajowymi lub sektorowymi średnimi. Dzięki dostosowanym usługom doradczym zapewni rolnikom informacje zwrotne i wskazówki oraz połączy ich doświadczenia z europejskim partnerstwem innowacyjnym i projektami badawczymi. Poprawi to stabilność uczestniczących rolników, w tym ich dochodów.

Komisja zapewni dostosowane rozwiązania, które pomogą przetwórcom żywności małych i średnich przedsiębiorstw oraz małym sprzedawcom detalicznym i usługom gastronomicznym rozwinąć nowe umiejętności i modele biznesowe, unikając dodatkowych obciążeń administracyjnych i kosztów. Dostarczy wskazówek dla sprzedawców detalicznych, przetwórców żywności i dostawców usług żywnościowych na temat najlepszych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju. Europejska Sieć Przedsiębiorczości będzie świadczyć usługi doradcze dla MŚP w zakresie zrównoważonego rozwoju i wspierać rozpowszechnianie najlepszych praktyk. Komisja zaktualizuje również swój program na rzecz umiejętności, aby zapewnić dostęp łańcucha żywnościowego do wystarczającej i odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej.

4. PROMOWANIE GLOBALNEGO PRZEJŚCIA

UE będzie wspierać globalne przejście do zrównoważonych systemów rolno-spożywczych, zgodnie z celami tej strategii i celami zrównoważonego rozwoju. Poprzez swoje polityki zewnętrzne, w tym współpracę międzynarodową i politykę handlową, UE będzie kontynuować rozwój zielonych sojuszy na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych ze wszystkimi partnerami na forach dwustronnych, regionalnych i wielostronnych. Będzie to obejmowało współpracę z Afryką, sąsiadami i innymi partnerami oraz uwzględni odrębne wyzwania w różnych częściach świata. Aby zapewnić pomyślną globalną transformację, UE będzie zachęcać i umożliwiać rozwój kompleksowych, zintegrowanych działań przynoszących korzyści ludziom, naturze i wzrostowi gospodarczemu.

Odpowiednie polityki UE, w tym polityka handlowa, zostaną wykorzystane do wsparcia i bycia częścią transformacji ekologicznej UE. UE będzie dążyć **do zapewnienia ambitnego rozdziału dotyczącego zrównoważonego rozwoju we wszystkich dwustronnych umowach handlowych** UE. Zapewni to pełne wdrożenie i egzekwowanie przepisów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju we wszystkich umowach handlowych, w tym za pośrednictwem Głównego Urzędnika ds. Egzekwowania Handlu UE.

Polityka handlowa UE powinna przyczynić się do zacieśnienia współpracy z państwami trzecimi i uzyskania ambitnych zobowiązań w kluczowych obszarach, takich jak dobrostan zwierząt, stosowanie pestycydów i walka z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe. UE będzie dążyć do promowania norm międzynarodowych w odpowiednich organach międzynarodowych i zachęcać do produkcji produktów rolno-spożywczych zgodnych z wysokimi standardami bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju, a także wspierać drobnych rolników w spełnianiu tych norm i w dostępie do rynków. UE zacieśni także współpracę w celu poprawy żywienia i zmniejszenia niepewności żywnościowej poprzez wzmocnienie odporności systemów żywnościowych i ograniczenie marnotrawienia żywności.

UE skoncentruje swoją współpracę międzynarodową na badaniach i innowacjach dotyczących żywności, ze szczególnym uwzględnieniem adaptacji i łagodzenia zmiany klimatu; agroekologia; zrównoważone zarządzanie krajobrazem i zarządzanie gruntami; ochrona i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej; łańcuchy wartości sprzyjające włączeniu i wartości godziwej; odżywianie i zdrowe diety; zapobieganie kryzysom żywnościowym i reagowanie na nie, szczególnie w niestabilnych sytuacjach; odporność i gotowość na ryzyko; zintegrowane zarządzanie szkodnikami; zdrowie i dobrostan roślin i zwierząt oraz normy bezpieczeństwa żywności, odporność na środki

przeciwdrobnoustrojowe, a także trwałość skoordynowanych interwencji humanitarnych i rozwojowych. UE będzie opierać się na bieżących inicjatywach i zintegrowaniu spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju ze wszystkimi swoimi politykami. Działania te zmniejszą presję na różnorodność biologiczną na całym świecie. W związku z tym lepsza ochrona naturalnych ekosystemów w połączeniu z wysiłkami na rzecz ograniczenia handlu dziką fauną i florą i ich konsumpcji pomoże zapobiegać i budować odporność na ewentualne przyszłe choroby i pandemie.

Aby ograniczyć wkład UE w globalne wylesianie i degradację lasów, Komisja przedstawi w 2021 r. wniosek legislacyjny i inne środki mające na celu uniknięcie lub zminimalizowanie wprowadzania produktów związanych z wylesianiem lub degradacją lasów na rynek UE.

UE będzie stosować zerową tolerancję w walce z nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi połowami (NNN) i zwalczać przełowienie, promować zrównoważone zarządzanie zasobami rybnymi i owocami morza oraz wzmocnić zarządzanie oceanami, współpracę morską i zarządzanie strefą przybrzeżną.

Komisja uwzględni wszystkie wyżej wymienione priorytety w wytycznych dotyczących programowania współpracy z państwami trzecimi w latach 2021–2027, z należyтым uwzględnieniem celów przekrojowych, takich jak prawa człowieka, płeć oraz pokój i bezpieczeństwo.

Żywność importowana musi nadal spełniać odpowiednie przepisy i normy UE. Komisja weźmie pod uwagę aspekty środowiskowe przy ocenie wniosków o tolerancje importowe dla substancji pestycydowych, które nie są już zatwierdzone w UE, przy jednoczesnym przestrzeganiu norm i obowiązków WTO. **Aby przeciwdziałać globalnemu zagrożeniu opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe, produkty pochodzenia zwierzęcego importowane do UE będą musiały spełniać surowe wymagania dotyczące stosowania antybiotyków zgodnie z niedawno uzgodnionym rozporządzeniem w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych.**

Bardziej zrównoważony system żywności w UE wymaga również od naszych partnerów handlowych coraz bardziej zrównoważonych praktyk. Aby promować stopniowe dążenie do stosowania bezpieczniejszych środków ochrony roślin, UE rozważy, zgodnie z zasadami WTO i po ocenie ryzyka, dokonanie przeglądu tolerancji importowych dla substancji spełniających „kryteria odcięcia” i przedstawiających wysoki poziom ryzyka dla zdrowia ludzi UE będzie aktywnie współpracować z partnerami handlowymi, zwłaszcza z krajami rozwijającymi się, aby towarzyszyć przejściu na bardziej zrównoważone stosowanie pestycydów w celu uniknięcia zakłóceń w handlu oraz promować alternatywne środki i metody ochrony roślin.

UE będzie promować globalne przejście do zrównoważonych systemów żywnościowych w międzynarodowych organach ustanawiających normy, odpowiednich forach wielostronnych i wydarzeniach międzynarodowych, w tym piętnastym spotkaniu Konferencji Stron Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej, szczycie w sprawie żywienia na rzecz wzrostu oraz Szczytu ONZ ws. systemów żywnościowych w 2021 r., podczas którego będzie dążyła do osiągnięcia ambitnych rezultatów politycznych.

W ramach swojego podejścia do informowania konsumentów o żywności oraz w połączeniu z ramami prawnymi dotyczącymi zrównoważonych systemów żywnościowych UE będzie promować systemy **(w tym unijne ramy zrównoważonego znakowania żywności)** i będzie prowadzić prace nad międzynarodowymi standardami zrównoważonego rozwoju i metodami obliczania śladu środowiskowego w wielostronnych forach w celu promowania większego stosowania standardów zrównoważonego rozwoju. Będzie także wspierać egzekwowanie przepisów dotyczących wprowadzających w błąd informacji.

5. WNIOSKI

Europejski Zielony Ład jest okazją do pogodzenia naszego systemu żywnościowego z potrzebami naszej planety i pozytywnej reakcji na aspiracje Europejczyków dotyczące zdrowej, sprawiedliwej i przyjaznej dla środowiska żywności. Celem tej strategii jest uczynienie z unijnego systemu żywności globalnego standardu zrównoważonego rozwoju. Przejście na zrównoważone systemy żywnościowe wymaga wspólnego podejścia z udziałem władz publicznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów (w tym miast, społeczności wiejskich i przybrzeżnych), podmiotów sektora prywatnego w całym łańcuchu wartości żywności, organizacji pozarządowych, partnerów społecznych, środowisk akademickich i obywateli.

Komisja zachęca wszystkich obywateli i zainteresowane strony do wzięcia udziału w szerokiej debacie w celu sformułowania zrównoważonej polityki żywnościowej, w tym w zgromadzeniach krajowych, regionalnych i lokalnych. Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o poparcie tej strategii i przyczynienie się do jej wdrożenia. Komisja skontaktuje się z obywatelami w sprawie tej strategii w skoordynowany sposób, aby zachęcić ich do uczestnictwa w przekształcaniu naszych systemów żywnościowych.

Komisja dopilnuje, aby strategia była wdrażana w ścisłej spójności z innymi elementami Zielonego Ładu, zwłaszcza ze strategią różnorodności biologicznej na 2030 r., nowym CEAP i ambicją zerowego zanieczyszczenia. Będzie monitorować przejście na zrównoważony system żywnościowy, tak aby działał w granicach planety, w tym postępy w zakresie celów i ogólne zmniejszenie śladu środowiskowego i klimatycznego systemu żywnościowego UE. Będzie regularnie gromadzić dane, w tym na podstawie obserwacji Ziemi, w celu kompleksowej oceny skumulowanego wpływu wszystkich działań w tej strategii na konkurencyjność, środowisko i zdrowie. **Do połowy 2023 r. dokona przeglądu tej strategii, aby ocenić, czy działania podjęte są wystarczające do osiągnięcia celów lub konieczności podjęcia dodatkowych działań.**

Tłumaczenie: Justyna Zwolińska